

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2024 roku

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Maksymilian Zboina

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2024 roku na posiedzeniu

sprawy A. P. (1) i innych, oskarżonych o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i inne

z urzędu w przedmiocie przekazania sprawy prokuratorowi w celu jej uzupełnienia

na podstawie art. 344a § 1 i § 2 k.p.k.

postanowił wobec stwierdzenia istotnych braków postępowania – pozbawienia oskarżonego A. P. (1) dostępu do pomocy prawnej na etapie postępowania przygotowawczego, przekazać sprawę oskarżonych K. K., K. P., A. P. (1) i A. P. (2), oskarżonych o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i inne, prokuratorowi w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, poprzez umożliwienie oskarżonemu i jego obrońcy skorzystania z przysługujących im praw w trakcie postępowania przygotowawczego.

UZASADNIENIE

Dnia 26 kwietnia 2024 r. do Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z Prokuratury Rejonowej w Mińsku Mazowieckim wpłynął akt oskarżenia przeciwko K. K., K. P., A. P. (1) i A. P. (2), oskarżonym o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i inne. Także w tym samym dniu wpłynął do Sądu wniosek oskarżyciela o ustanowienie oskarżonemu A. P. (1) obrońcy z uwagi na fakt, iż nie ukończył on 18 lat (art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k.). Oskarżony A. P. (1) urodził się w dniu (...), nie ukończył zatem 18 lat, i stosownie do treści przepisu art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k. powinien mieć obrońcę, wobec czego Sąd w oparciu o przepis art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k. zarządzeniem z dnia 3 czerwca 2024 r. wyznaczył oskarżonemu obrońcę z urzędu.

Wstępna analiza akt sprawy pozwala stwierdzić, iż dotychczasowe postępowanie objęte jest istotnymi brakami, które obligują Sąd do przekazania sprawy prokuratorowi celem uzupełnienia postępowania. Jednocześnie dokonanie tych czynności przez Sąd nie jest możliwym. Zgodnie z art. 344a § 1 k.p.k. Sąd przekazuje sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia, jeżeli akta sprawy wskazują na istotne braki tego postępowania, zwłaszcza na potrzebę poszukiwania dowodów, zaś dokonanie niezbędnych czynności przez sąd powodowałoby znaczne trudności. W ocenie Sądu sformułowanie „istotne braki”, przy jednoczesnym dalszym brzmieniu przepisu, który nie wyklucza innych braków niż dowodowe („zwłaszcza”) skutkuje tym, że zwrot może następować także z powodu braków innych niż braki w sferze dowodowej. Takim brakiem dla Sądu jest m.in. zaniechanie wystąpienia bez zbędnej zwłoki przez organ oskarżycielski o wyznaczenie oskarżonemu obrońcy z urzędu, w sytuacji gdy przepisy proceduralne wskazują na taką konieczność. Spostrzeżenia wymaga fakt, że już 8 lutego 2024 r. organy ścigania wytypowały oskarżonych - w tym i nieletniego A. P. (1), jako sprawcę czynu (k. 71), zaś w dniu 11 marca 2024 r. sporządzono postanowienie o przedstawieniu w/w zarzutów, które ogłoszono 26 marca 2024 r. (k. 90-91).

Niewątpliwie prawem stron jest skorzystanie z przysługujących jej uprawnień. Poprzez zaniechanie prawidłowego wykonania czynności, tj. przez zaniechanie wystąpienia do Sądu o ustanowienie obrońcy z urzędu w oparciu o przepis art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k., nie tylko oskarżony ale i „hipotetyczny” obrońca zostają pozbawieni realnego wpływu na ewentualny dalszy bieg postępowania, albowiem odmawia się im prawa aktywnego uczestniczenia w prowadzonym postępowaniu. Powyższe prowadzi do zachwiania równowagi procesowej stron.

Oczywiście Sądowi znane jest stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie II KK 82 /17 (opubl. LEX nr 2338030), w którym Sąd Najwyższy podtrzymał swoje poprzednie stanowisko uznając, że „polski ustawodawca nie uznał za obowiązkową obecność obrońcy podczas pierwszego przesłuchania podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym i to nawet w wypadku obrony obligatoryjnej z art. 79 § 2 k.p.k.” Jednak należy uwypuklić, że w postępowaniu funkcja obrońcy nie sprowadza się jedynie do obecności przy przesłuchaniu podejrzanego. Zwłoka oskarżyciela, prowadzi do naruszenia podstawowych praw niepełnoletniego oskarżonego. Niewątpliwie wpływ braku pomocy obrońcy na przebieg postępowania przygotowawczego może być istotny. Sąd w niniejszym składzie kładzie więc nacisk nie tyle na uczestniczenie obrońcy w pierwszym przesłuchaniu oskarżonego (co przecież jest prawem a nie obowiązkiem), lecz także i przede wszystkim na pełne konsekwencje braku takiego obrońcy na tym etapie postępowania, a więc również wyrażające się m.in. w uniemożliwieniu swobodnego kontaktu oskarżonego i obrońcy, składaniu wniosków dowodowych, wniosków o zapoznanie z aktami, czy żądania uzupełnienia akt sprawy. Faktyczne pozbawienie oskarżonego i obrońcy do skorzystania z tych wszystkich, a jednak przykładowo wymienionych uprawnień nie jest tym samym możliwym do konwalidowania na etapie postępowania sądowego.

Działanie oskarżyciela, jak w przedmiotowej sprawie – a w rzeczywistości zaniechanie i zwłoka w złożeniu wniosku o obrońcę w trybie art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k., aż do momentu skierowania do Sądu aktu oskarżenia zdaniem Sądu narusza prawo do rzetelnego procesu w sprawie karnej oraz prawo oskarżonego do obrony, które czyni tylko iluzorycznym, a tym samym stanowi naruszenie art. 6 ust 1 i art. 6 ust 3 lit c) Konwencji o prawach człowieka (podobnie wyrok Wielkiej I. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 9 listopada 2018 r., sygn. 71409 /10, opubl. m.in. LEX nr 2576340). Takie postępowanie narusza także nawet dość ogólnikową regulację, jaką jest przepis art. 6 k.p.k., albowiem wbrew literalnemu brzmieniu tego przepisu w zw. z art. 79 k.p.k. oskarżonemu wbrew prawu nie zapewniono jakiegokolwiek prawa do obrony przez całe postępowanie przygotowawcze, łącznie z momentem skierowania do Sądu aktu oskarżenia.

Wobec powyższego opisana wada postępowania przygotowawczego utrudnia a wręcz uniemożliwia rzetelne rozpoznanie sprawy, wobec czego Sąd postanowił jak na wstępie.

Sędzia Sądu Rejonowego

M. Z.

ZARZĄDZENIE

Odpis postanowienia doręczyć oskarżonym (z pouczeniem o zażaleniu), obrońcy oraz PR w M..

Sędzia Sądu Rejonowego

M. Z.